

ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH NR 7

*IX Liceum Ogólnokształcące
im. Juliusza Słowackiego*

*Publiczne Gimnazjum Nr 1
im. Św. Kazimierza Jagiellończyka*

26-600 Radom, ul. Staromiejska 11, Tel./fax. 48-362-57-92

Program profilaktyczny

Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 7
w Radomiu

*(dostosowany do potrzeb rozwojowych ucznia
oraz potrzeb środowiska szkolnego)*

*Program ten ma charakter otwarty, będzie mógł być
poddawany modyfikacjom i unowocześnieniom.*

Radom, wrzesień 2011

SPIS TREŚCI

I. Wstęp.....	3
II. Podstawa prawna	5
III. Cele programu	6
IV. Potrzeby rozwojowe uczniów i potrzeby środowiska.....	7
V. Profilaktyka pierwszego stopnia	8
VI. Działania pedagoga i psychologa szkolnego ZSO Nr 7 z zakresu profilaktyki pierwszego stopnia	20
VII. Zadania szkoły w zakresie profilaktyki drugiego stopnia (2 ^o).....	22
VIII. Zadania szkoły w zakresie rozwijania czynników chroniących	24
IX. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu profilaktyki w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7	26
X. Formy współpracy z rodzicami w rozwiązywaniu problemów młodzieży	29
XI. Instytucje wspierające szkołę w działaniach profilaktycznych.	30
XII. Ewaluacja programu	31

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczania i likwidowania czynników, które blokują prawidłowy rozwój i zaburzają zdrowy styl życia.

Zdrowy rozwój i prawidłowe funkcjonowanie człowieka jest wartością społeczną, dlatego w środowisku Publicznego Gimnazjum Nr 1 promocja profilaktyki jest ważniejsza niż akceptacja dysfunkcjonalności.

I. Wstęp

1. Program profilaktyki w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7 w Radomiu jest wynikiem diagnozy, w której uwzględniono potrzeby rozwojowe uczniów, potrzeby wynikające ze specyfiki środowiska szkoły oraz szeroko pojęty kontekst przemian społeczno-ekonomicznych w kraju.
2. Profilaktyka rozumiana jest tu jako proces wspierania zdrowia i poczucia własnej wartości oraz przeciwdziałania destrukcyjnym czynnikom.
3. W działaniach tych skupiamy się na profilaktyce 1° i 2°
  - a) **pierwszego stopnia** – to działania skierowane do:
    - całej społeczności uczniowskiej mające na celu promocję zdrowia i zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami destrukcyjnymi,
    - nauczycieli i pracowników szkoły,
    - rodziców uczniów.

Realizują je wszyscy nauczyciele, pracownicy szkoły i rodzice.

- b) **drugiego stopnia** – to działania skierowane do uczniów o najwyższym ryzyku dysfunkcjonalności, pomagające im w jego redukcji

Tę formę profilaktyki realizują nauczyciele, pedagog i psycholog szkolny oraz specjaliści współpracujący ze szkołą.

4. Działania pierwszego stopnia prowadzone są na kilku poziomach:
  - a) **Informacyjnym**. Nie są to działania główne w zakresie profilaktyki w szkole, są tylko pomocne w profilaktyce, same nie prowadzą bowiem do redukcji zachowań.
  - b) **Edukacji psychologicznej i społecznej**. To działania, które dostarczają wiedzy i umiejętności przydatnych, korzystnych lub wręcz niezbędnych do tego, by uczniowie byli w stanie sami lepiej radzić sobie z zagrożeniami, np. uzależnieniem, stresem itp. Są bardzo wiarygodne i efektywne i ze wszystkich najskuteczniejsze w zapobieganiu uzależnieniom.
  - c) **Działalności alternatywnej**. Działania te mają zaspokoić potrzeby młodych ludzi, np. bycie zadowolonym, odprężonym, potrzeby zabawy, kontaktu z innymi.
5. Program profilaktyki jest powiązany z programem wychowawczym i szkolnym zestawem programów nauczania, harmonizuje w szczególności z:
  - a) przedmiotami nauczania,
  - b) godzinami do dyspozycji wychowawcy,

- c) godzinami do dyspozycji dyrektora szkoły,
  - d) zajęciami pozalekcyjnymi.
6. Program ma charakter środowiskowy, bo objęto nim wszystkie osoby tworzące środowisko szkolne:
- a) uczniów,
  - b) nauczycieli i pracowników administracji i obsługi szkoły,
  - c) rodziców.
7. Zadanie realizacji programu, po zaopiniowaniu przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców, spoczywa na wszystkich nauczycielach i pracownikach administracji i obsługi szkoły, przy współpracy ze specjalistami z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny.
8. Program profilaktyki oparto o:
- d) przepisy prawne dotyczące wychowania i profilaktyki
  - e) narodowe programy, np. Ochrony Zdrowia, Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii itp.
  - f) Statut Szkoły, Program Wychowawczy Szkoły
  - g) System Oceniania w szkole.
9. Profilaktyka w ZSO Nr 7 ma charakter:
- a) działań zintegrowanych ze szkolnym zestawem programów nauczania, wykorzystuje te programy do promowania i rozwoju psychologicznego i społecznego jednostki,
  - b) samodzielnych programów profilaktycznych skoncentrowanych wokół specyficznych celów i zadań, niezależnie od realizowanych programów nauczania, np. zajęć integracyjnych w klasach pierwszych,
  - c) działań incydentalnych, które są formą odpowiedzi na konkretne zdarzenia zaistniałe w szkole lub w środowisku.
10. W ramach programu profilaktycznego w ZSO Nr 7 podejmuje się działania w zakresie:
- a) stałego rozpoznawania i diagnozowania zagrożeń,
  - b) zapewnienia warunków systematycznego realizowania programu,
  - c) współpracy z rodzicami.
11. Finansowaniem działań profilaktycznych (pozyskiwaniem pieniędzy) zajmują się pedagog szkolny, dyrektor szkoły i nauczyciele.
- Programy opłacane są z funduszy:
- a) Rady Rodziców
  - b) środków własnych uczniów,
  - c) sponsorów i instytucji zaprzyjaźnionych
12. Program profilaktyki podlega ewaluacji wewnętrznej i zewnętrznej. Wyniki jej podaje się do wiadomości rady pedagogicznej, rodziców i uczniów.

II. Podstawa prawna

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe 2 kwietnia 1997 r.
2. Konwencja o Prawach Dziecka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r., ratyfikowana przez Polskę 30 kwietnia 1991 r.
3. Program Polityki Prorodzinnej Państwa przygotowany przez Międzyresortowy Zespół ds. Opracowania Polityki Prorodzinnej Państwa powołany przez Prezesa Rady Ministrów i przyjęty w dniu 17 listopada 1998 r. przez Komitet Społeczny Rady Ministrów.
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zwana „ustawą o systemie oświaty” (Dz. U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329; zm. : z 1996 r. Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 141, poz. 943; z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126; z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 299 i Nr 48, poz. 550 oraz późn. zmianami)
5. Ustawa z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej, zwana „ustawą o pomocy społecznej” (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414; zm. : z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756, Nr 162, poz. 1118 i 1126; z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001; z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238.)
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwana „ustawą o wychowaniu w trzeźwości” (Dz. U. Nr 35, poz. 230; zm. : z 1984 r. Nr 34, poz. 184; z 1987 r. Nr 33, poz. 180; z 1989 r. Nr 35, poz. 192; z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 73, poz. 431; z 1991 r. Nr 73, poz. 321 i Nr 94, poz. 419; z 1993 r. Nr 40, poz. 184; z 1996 r. Nr 127, poz. 593; z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 113, poz. 732 i Nr 121, poz. 770; z 1998r. Nr 106, poz. 668; z 2000 r. Nr 12, poz. 136)
7. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zwana „ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii” (Dz. U. Nr 75, poz. 468; zm. : z 1997 r. Nr 88, poz. 554; z 1998 r. Nr 106, poz. 668; z 2000 r. Nr 20, poz. 256.)
8. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, zwana „ustawą o ochronie zdrowia psychicznego” (DZ. U. Nr 111 poz. 535; zm. : z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 113, poz. 731; z 1998 r. Nr 106, poz. 668; z 1999 r. Nr 11, poz. 95.)
9. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, zwana „ustawą o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu” (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55; zm. 1997 r. Nr 88, poz. 554 i 121, poz. 770; z 1999 r. Nr 96, poz. 1107.)
10. Statuty Publicznego Gimnazjum Nr 1 i IX LO im. J. Słowackiego w Radomiu,
11. Wewnątrzszkolny System Oceniania zatwierdzony przez radę pedagogiczną
12. Program Wychowawczy ZSO Nr 7 w Radomiu.
13. Rozporządzenie MEN o udzielaniu pomocy psychologiczno – pedagogicznej i pracy z uczniem o specyficznych potrzebach edukacyjnych Dz. U. nr 228 z dn. 17.11.2010r.

III. Cele programu

1. Stworzenie jednolitego i kompleksowego oddziaływania profilaktycznego na młodzież (rodzice – nauczyciele – pracownicy administracji i obsługi szkoły – pracownicy instytucji działających na rzecz młodzieży).
2. Wspieranie wychowania i nauczania wszędzie tam, gdzie pojawia się zagrożenie dla rozwoju uczniów.
3. Koncentrowanie się na tworzeniu warunków, w których młodzież ma dostęp do przyjaznych i bezpiecznych grup rówieśniczych, np. poprzez biwaki, wycieczki, zabawy i dyskoteki szkolne itp.
4. Wspieranie rodziców w ich funkcjach wychowawczych i edukacyjnych poprzez różne formy doskonalenia umiejętności rodziców w pracy profilaktycznej.
5. Uświadamianie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli konieczności działań profilaktycznych, ich wpływu na przyszłe decyzje i życie młodych ludzi.

IV. Potrzeby rozwojowe uczniów i potrzeby środowiska

Problemy młodzieży i środowiska	Potrzeby wynikające z problemów
1. Problemy okresu dojrzewania - biologiczne, np. zmiany w wyglądzie - społeczne, np. kłopoty w nawiązywaniu kontaktów - psychiczne, np. „huśtawka uczuć” - prawne, np. brak odpowiedzialności za swoje postępowanie	- potrzeba samoakceptacji - potrzeba pozytywnego obrazu własnej osoby - potrzeba rzetelnej informacji na temat dojrzewania
2. Problemy zdrowotne - Niewłaściwe odżywianie - choroby np. bulimia, anoreksja, otyłość	- potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach i eliminowanie mitów związanych z uzależnieniem
3. Problemy związane z kryzysem autorytetu dorosłych - nieporozumienia w domu - kłopoty w szkole - kwestionowanie wartości dorosłych	- potrzeba konstruktywnych wzorców w rodzinie, szkole, w mediach - potrzeba autonomii i samodzielności - potrzeba sukcesu
4. Problemy związane z wysokim poziomem neurotyzmu - skłonność do przeżywania stanów lękowych - niska odporność na stresy - problemy adaptacyjne w nowym środowisku	- potrzeba satysfakcji, miłości oraz radości w życiu - potrzeba radzenia sobie w trudnych, stresowych sytuacjach - potrzeba akceptacji
5. Problemy natury psychicznej - mankamenty komunikowania się - nieumiejętność nawiązywania kontaktów - kłopoty w kontaktach z rówieśnikami - niezaspokojona potrzeba akceptacji, poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz sensu życia - potrzeba autonomii	- potrzeba kontaktu z rówieśnikami - potrzeba akceptacji - potrzeba poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości - potrzeba celów życiowych i sensu życia
6. Problemy związane z zagrożeniami XXI wieku - narkomania, alkoholizm, nikotynizm, lekomania - nerwice, choroby psychiczne - alergie -	- potrzeba szczęścia, zadowolenia - potrzeba zabawy i odpoczynku - potrzeba rzetelnej wiedzy o zagrożeniach
7. Problemy tkwiące w środowisku - adaptacyjno – integracyjne w nowym środowisku szkolnym, - kłopoty w kontaktach z rówieśnikami, - problemy w nauce, - niedostatek ekonomiczny, Patologia rodziny, uzależnienia.	- Potrzeba bezpieczeństwa, akceptacji, - Potrzeba sukcesów, - Potrzeb a miłości rodzicielskiej.

V. Profilaktyka pierwszego stopnia

To działania skierowane do całej społeczności

- a) uczniowskiej
- b) nauczycieli
- c) rodziców

Działania te mają na celu promocję zdrowia i zapobieganie pojawianiu się problemów związanych z zachowaniami dysfunkcyjnymi. Obejmują następujące modele działań:

- a) informacyjny,
- b) edukacji psychologicznej i uczenia umiejętności społecznych,
- c) działań alternatywnych.

A. Działania skierowane do młodzieży

1. Model informacyjny („nauka faktów”)

- ułatwia wejście w społeczność szkolną poprzez znajomość regulaminów,
- dostarcza rzetelnej wiedzy o skutkach uzależnień, nie o środkach uzależniających,
- zmniejsza stres związany z nauką szkolną, nowym zespołem klasowym,
- umożliwia przejście od roli pozytywnego odbiorcy do aktywnego uczestnika warsztatów,
- często ma postać wykładu, pogadanki ilustrowanej materiałami i środkami audiowizualnymi,
- realizowany jest przez nauczycieli, zaproszonych ekspertów, w tym rodziców, a także przez rówieśników – liderów.

Wszystkie klasy

Zadania	Możliwe formy realizacji
1. Zapoznanie z:	1. Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem, Planem Wychowawczym i Planem Profilaktyki w każdym roku.
a) obowiązującymi regulaminami	2. Godziny wychowawcze dotyczące regulaminów obowiązujących w ZSO Nr 7 w Radomiu 3. Spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym na temat pracy szkoły oraz pedagoga i psychologa 4. Informowanie o regulaminach pracowni, sali gimnastycznej i siłowni na lekcjach organizacyjnych
b) prawami ucznia i człowieka	1. Godziny wychowawcze dotyczące praw i obowiązków uczniów 2. Pogadanki na temat praw i obowiązków 3. Spotkania z pracownikami instytucji działających na rzecz praw człowieka 4. Gazetki ściennie dotyczące tej problematyki
c) instytucjami udzielającymi pomocy uczniom, dzieciom	1. Spotkania z pracownikami PP-P, Monar, Karan, TPD, Sądu Rodzinnego, Zespołu ds. Nieletnich KMP itp.
d) zasadami uczenia się	1. Godziny wychowawcze na temat uczenia się 2. Spotkania z pracownikami PP-P, pedagogiem i psychologiem, 3. Godziny w bibliotece szkolnej na temat literatury wskazującej techniki uczenia się 4. Spotkania na godzinach wychowawczych z laureatami i finalistami olimpiad i konkursów na temat przygotowania do nich
e) trudnościami okresu dojrzewania	1. Spotkania z lekarzami, pielęgniarką szkolną 2. Godziny wychowawcze dotyczące okresu dojrzewania 3. Dyskusje po obejrzeniu filmów na godzinach wychowawczych 4. Gazetki tematyczne w gablotach szkoły
- biologicznymi	
- społecznymi	
- psychicznymi	
f) zagrożeniami XXI wieku	1. Godziny wychowawcze o motywach sięgania po środki uzależniające 2. Godziny wychowawcze o społecznych, ekonomicznych i psychicznych skutkach uzależnień 3. Spotkania z przedstawicielami Sądu Rodzinnego, Policji na temat prawnej odpowiedzialności młodzieży 4. Spotkania z pracownikami SANEPID-u na temat HIV – AIDS i chorób zakaźnych 5. Godziny wychowawcze z pielęgniarką szkolną na temat higieny 6. Spotkania z położną nt. dojrzewania dziewcząt 7. Spotkania na temat raka piersi 8. Godziny wychowawcze dotyczące zasad właściwego odżywiania (anoreksja, bulimia) 9. Gazetki tematyczne dotyczące zagrożeń XXI wieku 10. Propagowanie i udział w konkursach dotyczących zagrożeń, np. o AIDS, narkomanii itp.
- uzależnienia	
- nerwice, stesy	
- choroby cywilizacyjne	

2. Diagnozowanie potrzeb bytowych (niedostatku ekonomicznego)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny wychowawcze na temat pomocy materialnej 2. Informowanie w gablotach szkoły o zasadach pomocy materialnej 3. Wywiady środowiskowe mające na celu rozpoznawanie sytuacji rodzinnej uczniów 4. Indywidualne rozmowy z uczniami prowadzone przez wychowawcę lub pedagoga i psychologa 5. Stała obserwacja uczniów.
3. Tworzenie bezpiecznego, wolnego od uzależnień środowiska wychowawczego szkoły	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z punktami statutu dotyczącymi zakazu używania środków uzależniających i opuszczania szkoły podczas zajęć lekcyjnych 2. Zapoznanie uczniów z programem profilaktyki w danym roku 3. Systematyczne kontrole boiska, toalet i pomieszczeń szkoły w ramach dyżurów nauczycieli 4. Sprawozdania pedagoga dotyczące sytuacji wychowawczej szkoły 5. Przestrzeganie zakazu zażywania środków uzależniających podczas wszystkich imprez szkolnych
4. Konsekwentne realizowanie priorytetów wychowawczych szkoły	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z osobami zajmującymi się profilaktyką w szkole i w mieście 2. Współpraca ze Strażą Miejską i informowanie o tej współpracy uczniów i nauczycieli 3. Organizacja akcji antyuzależnieniowych np. Dzień bez papierosa, Dzień bez przemocy itp. 4. Konsekwentne stosowanie nagród i kar zawartych w statucie

2. Model edukacyjny (edukacji psychologicznej i uczenia umiejętności społecznych)

a) Model edukacji psychologicznej:

- wspiera rozwój osobowy ucznia,
- zakłada, że jednostka dobrze przystosowana i dobrze radząca sobie z trudnościami będzie zdolna do podejmowania racjonalnych decyzji,
- obejmuje działania zorientowane na właściwy wybór, rozwijanie samoświadomości i samooceny

b) Model uczenia umiejętności społecznych:

- kształtuje i rozwija umiejętności funkcjonowania w sytuacjach społecznych,
- przygotowuje młodych ludzi do radzenia sobie z negatywną presją rówieśników tzw. psychiczne uodpornienie,
- kształtuje postawy asertywności, uczy mówienia NIE, wyrażania własnych opinii i oczekiwań oraz dobierania sobie przyjaciół,
- wskazuje bezpieczne sposoby wchodzenia w dorosłość.

Klasy I

Działania zorientowane na osobę i wspieranie jej rozwoju.

Zadania	Możliwe formy realizacji
1. Kształtowanie i wzmocnienie pozytywnego i realnego poczucia własnej wartości	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warsztaty i zabawy integracyjno-adaptacyjne 2. Tworzenie okazji do wzajemnego poznania się poprzez imprezy klasowe (dyskoteki, biwaki, wycieczki, Andrzejki) 3. Spotkania z uczniami klas trzecich i działaczami SU 4. Spotkania z psychologiem, pedagogiem, specjalistami z PP-P 5. Godziny wychowawcze dotyczące praw dziecka, ucznia 6. Spotkania z uczniami działającymi w wolontariacie
2. Przeciwdziałanie sytuacjom stresowym: <ol style="list-style-type: none"> a) tkwiącym w szkole b) związanym z trudną sytuacją materialną ucznia c) związanym ze zdrowiem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie ze szkołą, klasą, wychowawcą, dyrektorem 2. Poznanie Statutu Szkoły, Programu wychowawczego 3. Zajęcia wyrównawcze 4. Pomoc koleżeńska w nauce 5. Realizacja godzin wychowawczych na temat efektywnego uczenia się 6. Indywidualna pomoc pedagoga szkolnego oraz sugerowanie wizyty w PP-P 7. Rozpoznawanie sytuacji rodzinnej ucznia poprzez wizyty domowe 8. Działalność Komisji Pomocy Materialnej 9. Przedstawianie trudnych sytuacji problemów zdrowotnych i adaptacyjnych młodzieży na posiedzeniach RP 10. Kontakty z MOPS-em 11. Indywidualna pomoc i opieka nad uczniami posiadającymi opinię PP-P, kontakt z PP-P, z rodzicami 12. Spotkania w klasach z pielęgniarką szkolną
3. Przygotowanie do życia w grupie poprzez: <ol style="list-style-type: none"> a) przełamywanie onieśmienia b) rozwijanie umiejętności nawiązywania kontaktów międzyludzkich c) identyfikację z zespołem klasowym d) kształtowanie otwartości, empatii i wzajemnego zaufania w grupie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja zajęć integracyjnych 2. Organizowanie wywiadówek uczniów z rodzicami 3. Godziny wychowawcze o zainteresowaniach i planach uczniów 4. Ekspozowanie na forum klasy i szkoły osiągnięć sportowych i artystycznych uczniów 5. Godzina wychowawcza – poznajemy wychowawcę klasy 6. Przygotowanie klasowej Wigilii, Andrzejek, Mikołajek itp. 7. Warsztaty z zakresu komunikacji 8. Warsztaty radzenia sobie ze stresem
4. Prowadzenie edukacji antyuzależnieniowej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania dotyczące przyczyn i skutków uzależnień <ol style="list-style-type: none"> a) warsztaty tematyczne b) gazetki tematyczne c) konkursy 2. Działania propagujące wolne od uzależnień formy spędzania wolnego czasu (wycieczki, rozgrywki sportowe itp.) 3. Spotkania z pracownikami, MONAR – pracującymi z młodzieżą uzależnioną
5. Rozpoczęcie działań profilaktycznych – Dzień wolny od uzależnień	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział klasy w happeningu lub innej formie dotyczącej promocji zdrowia oraz promującej działania artystyczne uczniów

Klasy II
Działania zorientowane na właściwy wybór
Kontynuacja zadań z klasy I oraz realizacja zadań dla klasy II

Zadania	Możliwe formy realizacji
<p>1. Kształtowanie asertywnych postaw wobec środków uzależniających poprzez:</p> <p>a) werbalizację potrzeb b) radzenie sobie z presją grupy c) wzajemne wspieranie d) sztukę odmawiania</p>	<p>1. Realizacja na godzinach wychowawczych tematów o systemie wartości, kształtowaniu charakteru itp. 2. Spotkania z psychologiem, pedagogiem 3. Konkursy, filmy, inscenizacje i ich omawianie</p>
<p>2. Zapoznanie z zasadami skutecznej komunikacji poprzez:</p> <p>a) analizę przyczyn zakłóceń w procesie komunikacji b) rozwijanie umiejętności aktywnego słuchania c) poznanie zasad skutecznej komunikacji d) rozwijanie empatii</p>	<p>1. Warsztaty doskonalące umiejętności komunikowania się 2. Spotkania z pracownikami PP-P 3. Realizacja zasad skutecznej komunikacji na wszystkich zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych 4. Spotkania z pracownikami OHP, CKKZ i Biura Pracy</p>
<p>3. Kształtowanie pozytywnego myślenia o sobie poprzez:</p> <p>a) poznawanie swoich mocnych stron b) docenianie własnych, najmniejszych sukcesów</p>	<p>1. Warsztaty dotyczące poczucia własnej wartości 2. Organizowanie kół zainteresowań umożliwiających uczniom rozwijanie talentów, umiejętności, uzdolnień 3. Promowanie sukcesów młodzieży (artystycznych, naukowych, sportowych itp.), poprzez pochwały, nagrody i informacje w gazetce szkolnej</p>
<p>4. Podsumowanie rocznych działań profilaktycznych w klasach II – „Dzień Wolny od Uzależnień”</p>	<p>1. Godziny wychowawcze na temat systemu wartości i kształtowania charakteru 2. Udział w happeningu na temat zdrowia lub w koncercie młodzieży szkoły</p>
<p>3. Profilaktyka chorób XXI w.</p>	<p>1. Spotkania ze specjalistami np. lekarzami różnych specjalności, położną itp. dot. m.in.: raka piersi, raka szyjki macicy, wady cewy nerwowej, 2. Omawianie tematyki dbałości o zdrowie na wszystkich zajęciach i przedmiotach 3. Projekcje filmów o tematyce profilaktycznej i dyskusje nad nimi 4. Organizacja i udział uczniów w konkursach i olimpiadach wiedzy o chorobach (AIDS, narkomania, alkoholizm, zawały serca itp.) 5. Organizacja akcji: a) Dnia bez papierosa b) Światowego Dnia Walki z AIDS itp. c) Różowa Wstążeczka – rak piersi</p>

Klasy III

Kształtowanie odpowiedzialności za życiowe wybory (kształtowanie dojrzałej postawy wobec życia)

Kontynuacja zadań z klasy I i II oraz realizacja zadań dla klasy III

Zadania	Możliwe formy realizacji
<p>1. Kształtowanie właściwych postaw wobec uzależnień poprzez:</p> <p>a) informowanie o społecznych i zdrowotnych skutkach uzależnień</p> <p>b) zwalczanie mitów narkotykowych</p>	<p>1. Godziny wychowawcze na temat społecznych i zdrowotnych skutków uzależnień</p> <p>2. Warsztaty „Sąd nad narkotykami” itp.</p> <p>3. Filmy o uzależnieniach i dyskusje na godzinach wychowawczych</p> <p>4. Spotkania z osobami pracującymi z młodzieżą uzależnioną – lekarze, terapeuci</p> <p>5. Spotkania z pracownikami Policji i PZMot. na temat odpowiedzialności kierowcy</p>
<p>2. Doskonalenie umiejętności interpersonalnych poprzez:</p> <p>a) poszanowanie godności innych</p> <p>b) poszanowanie zdrowia i życia</p>	<p>1. Warsztaty doskonalące umiejętności interpersonalne</p> <p>2. Godziny wychowawcze lub tematy na lekcjach religii o hierarchii wartości, ideałach</p> <p>3. Dyskusje na języku polskim o wzorcach osobowych w literaturze itp.</p>
<p>3. Kształtowanie odpowiedzialności:</p> <p>a) za siebie i innych</p> <p>b) za podejmowane decyzje i zachowania</p>	<p>1. Godziny wychowawcze dotyczące właściwych wyborów</p> <p>2. Działalność w organizacjach szkolnych</p> <p>3. Zachęcanie do pomocy koleżeńskiej w nauce</p> <p>4. Udział młodzieży w WOSP</p>
<p>4. Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go</p>	<p>1. Spotkania z policją, pracownikami sądu, PP-P</p> <p>2. Godziny wychowawcze dotyczące obowiązków ucznia i odpowiedzialności za ich lekceważenie</p> <p>3. Kategorieczne przestrzeganie nagród i kar za nieprzestrzeganie Statutu</p>
<p>4. Kształtowanie postaw tolerancji dotyczących:</p> <p>a) AIDS</p> <p>b) różnych wyznań</p> <p>c) różnych narodowości</p> <p>d) odmiennych poglądów itp.</p>	<p>1. Udział w konkursach o różnych narodach i ich kulturach</p> <p>2. Spotkania z osobami różnych wyznań</p> <p>3. Dyskusowanie o problematyce tolerancji na godzinach wychowawczych, religii, wychowaniu do życia w rodzinie itp.</p> <p>4. Spotkania z pracownikami ośrodków MONAR, z lekarzami</p> <p>5. Warsztaty tolerancji, HIV – AIDS realizowane m.in. na zajęciach wychowania do życia w rodzinie</p> <p>6. Olimpiada wiedzy o AIDS</p> <p>7. Spotkania z pracownikami SANEPID</p> <p>8. Gazetki tematyczne, konkursy plastyczne</p> <p>9. Przekazywanie informacji o AIDS na lekcjach biologii</p> <p>10. Godziny wychowawcze na temat muzyki młodzieżowej, muzyki dorosłych itp.</p>
<p>5. Podsumowanie rocznej działalności profilaktycznej w klasach III – „Dzień Wolny od Uzależnień”</p>	<p>1. Warsztaty doskonalące działania asertywne i radzenia sobie ze stresem i pokusami,</p> <p>2. Godziny wychowawcze dotyczące odpowiedzialności za siebie</p> <p>3. Udział w happeningu o zdrowiu oraz w koncercie uczniów</p>

Stałe warsztaty (możliwe do realizacji)

Dobrano je zgodnie z:

- 1) rozwojem intelektualnym i emocjonalnym uczniów
- 2) potrzebami i wiekiem młodzieży z klas
- 3) możliwościami organizacyjnymi i finansowymi szkoły

Rodzaje warsztatów	Cel warsztatu	Klasy
1. Warsztaty integracyjne	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie identyfikacji w zespole klasowym - budowanie postawy otwartości - budowanie postawy empatii i zaufania w klasie - wskazanie rozwiązań w trudnych sytuacjach w grupie 	Klasy I,
2. Rozwiązywanie konfliktów	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie potrzeb drugiej strony - szukanie wspólnych rozwiązań - negocjacje i ich skutki - poznanie sposobów rozwiązywania konfliktów - nauka radzenia sobie w trudnych sytuacjach 	Klasy I, II, III,
3. Doskonalenie komunikacji	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie wzorów komunikacji - komunikacja werbalna i niewerbalna - nauka aktywnego słuchania - poznanie zasad dobrej komunikacji - rozwijanie umiejętności nawiązywania kontaktu - prowadzenie dyskusji - umiejętność odczytywania komunikacji niewerbalnej - nauka wyrażania negatywnych emocji bez szkody dla innych 	Klasy I, II,
4. Zachowania asertywne	<ul style="list-style-type: none"> - nauka zachowań asertywnych - umiejętność wyrażania swoich uczuć i pragnień - szacunek do innych uczniów i cudzej prywatności - umiejętność mówienia „nie” w sytuacjach zagrożenia - umiejętność reagowania na krytykę i ataki bez emocji - werbalizacja potrzeb - nauka sposobów wzajemnego wsparcia 	Klasa I, II, III
5. Warsztaty profilaktyki uzależnień a) Sąd nad narkotykami	<ul style="list-style-type: none"> - poznanie mechanizmu uzależnień i przyczyny sięgania po środki uzależniające - poznanie skutków i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach bez narkotyków i alkoholu - wskazanie konstruktywnych sposobów spędzania czasu wolnego 	Klasy I, II, III
1. Radzenie sobie ze stresem	<ul style="list-style-type: none"> - bliższe poznanie samego siebie i swoich możliwości - budowanie pozytywnego obrazu swojej osoby - poznanie swoich mocnych stron - poznanie mechanizmu stresu i jego przyczyn - poznanie własnej odporności na stres - negacja środków farmakologicznych - nauka ćwiczeń relaksacyjnych 	Klasy III

2. Dotyczące rozwoju psychoseksualnego a) HIV/AIDS b) spotkania z pielęgniarką dyplomowaną np. rak piersi	- nawiązywanie satysfakcjonujących i bezpiecznych związków partnerskich - omawianie problemu inicjacji seksualnej - odpowiedzialność za drugą osobę - poznanie różnic w budowie dziewcząt i chłopców - nauka, odpowiedzialność i dbałość o swoje zdrowie, życie i życie innych	Klasy III
---	--	-----------

3.Działania alternatywne

- są w ZSO Nr 7 codziennością, „w zasięgu ręki”,
- są zróżnicowane tak, aby dostosować je do specyfiki potrzeb i możliwości uczniów,
- koncentrują się na tym, co zdrowe, przyjemne i służy młodemu człowiekowi,
- pozwalają podejmować nową aktywność, sprawdzić się w dziedzinach wybranych indywidualnie,
- organizują i wskazują „bezpieczne” zagospodarowanie czasu wolnego,
- są skuteczne, bo angażują młodzież w ich przygotowanie,
- nazywane są często profilaktyką ukrytą, bowiem nie zawsze kojarzą się młodzieży z uzależnieniem.

Wszystkie klasy

Zadania	Możliwe formy realizacji
1. Zajęcia sportowe	1. Zajęcia wychowania fizycznego w sali gimnastycznej, siłowni czy na basenie 2. Sportowe rozgrywki międzyklasowe i międzyszkolne w piłkę siatkową, koszykową i nożną oraz w innych dyscyplinach w zależności od potrzeb , 3. Działania szkolnego klubu STARÓWKA 4. Organizacja zimowych obozów 5. Organizowanie wakacyjnych wyjazdów, 6. Klasowe wycieczki
2. Zajęcia pozalekcyjne	1. Koła przedmiotowe, Kola zainteresowań 2. SKS 3. Zajęcia wyrównawcze dla uczniów 4. Indywidualne przygotowanie do olimpiad i konkursów
3. Organizacja imprez masowych	1. Biwaki, wycieczki klasowe 2. Wyjścia na koncerty, spektakle teatralne i filmowe 3. Organizowanie dyskotek i zabaw „wolnych” od uzależnień 4. Dzień wolny od uzależnień – spektakle, warsztaty 5. Organizacja Dnia Wiosny, Święta Patrona Szkoły itp., Jasełek
4. Promocja zdrowego stylu życia	1. Godziny wychowawcze z lekarzami, pielęgniarką szkolną na temat higieny i chorób 2. Warsztaty umiejętności planowania pracy i czasu wolnego

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Godziny wychowawcze na temat właściwego odżywiania się 4. Przygotowanie i udział uczniów w olimpiadzie wiedzy o AIDS itp. 5. Gazetki tematyczne 6. Filmy i dyskusje nad nimi na godzinach wychowawczych (dotyczące zagrożeń cywilizacyjnych) 7. Konkursy dotyczące zdrowia np. szkodliwości palenia, narkotyków itd. 8. Kurs pierwszej pomocy medycznej
5. Praca w organizacjach działających w szkole	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność w SU 2. Działalność w wolontariacie
6. Organizacja i propagowanie olimpiad, konkursów i zawodów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział w olimpiadach przedmiotowych (ogólnopolskich, wojewódzkich, międzyszkolnych i międzyklasowych) 2. Udział w konkursach wiedzy i artystycznych 3. Udział w zawodach sportowych 4. Organizacja i udział innych konkursów wewnątrzszkolnych
7. Zapobieganie problemom w nauce	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja zajęć wyrównawczych w klasach 2. Pomoc koleżeńska w nauce (wewnątrzklasowa i wewnątrzszkolna) 3. Konsultacja nauczycieli przedmiotów 4. Opieka pedagoga i wychowawcy nad osobami posiadającymi opinię PP-P 5. Przestrzeganie statutu przez uczniów i nauczycieli 6. Systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce 7. Prowadzenie nauczania indywidualnego z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych
8. Redukcja problemów wynikających z niedostatku ekonomicznego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca szkoły z MOPS 2. Zwolnienia ze składek na ubezpieczenie i RR 3. Wypożyczenie książek z biblioteki, skierowanie na obiady, 4. Dyskretna zbiórka odzieży wśród pracowników szkoły 5. Przyznawanie pomocy materialnej i zapomóg przez Komisję Pomocy Materialnej 6. Organizacja kiermaszów książek itp.

3. Oczekiwane efekty działalności profilaktycznej pierwszego stopnia

A. Uczniowie mają szeroką wiedzę o:

- problemie uzależnień, bezpośrednich i odległych ich skutkach
- związkach między odurzeniem a innymi chorobami, np. AIDS
- niebezpieczeństwie jednoczesnego używania środków chemicznych, leków i alkoholu
- wpływie środków odurzających na różne formy aktywności człowieka (nauka, praca, sport)
- skutkach prawnych, społecznych i ekonomicznych używania środków odurzających
- placówkach interwencyjnych dla osób zagrożonych lub uzależnionych
- placówkach i formach pomocy młodzieży
- prawach ucznia i człowieka
- możliwościach alternatywnych spędzania czasu wolnego
- aktach prawnych regulujących życie szkoły

B. Zmiany w postawach i zachowaniu

Uczeń:

- dysponuje umiejętnością przeciwstawiania się presji do używania środków odurzających
- zachowuje abstynencje do poszczególnych lub wszystkich środków odurzających
- dba o własne bezpieczeństwo
- nawiązuje przyjaźń z rówieśnikami zachowującymi wolność od środków odurzających
- rozumie istotę – presji rówieśników
- przyjął prawidłową postawę wobec używania środków odurzających
- zmienił postawę wobec odurzających się rówieśników
- ma poczucie własnej wartości i wie, jak pracować nad jej podnoszeniem
- posiada prawidłową motywację do pokonywania trudności
- zna zasady dobrej komunikacji
- potrafi określić i nazwać pozytywne i negatywne emocje
- rozumie, czym jest stres i wie, jak sobie z nim radzić
- zna sposoby rozwiązywania konfliktów i osiągnięcia kompromisu
- rozumie istotę zachowań asertywnych

C. Aktywność alternatywna uczniów

Uczeń:

- włącza się do realizacji programów profilaktycznych i działań interwencyjnych
- angażuje się w programy wsparcia rówieśniczego i pomocy koleżeńskiej
- podejmuje działania w zakresie wolontariatu
- uczestniczy w formach aktywności wykluczających używanie środków odurzających
- pełni funkcje społeczne w szkole

D. Pozytywne zmiany w funkcjonowaniu szkolnym

Uczeń:

- osiąga pozytywne wyniki w nauce
- podejmuje wartościowe cele edukacyjne, np. turnieje, olimpiady, konkursy, studia
- uczestniczy w zajęciach sportowych i innych nadobowiązkowych działaniach pozalekcyjnych
- nie opuszcza zajęć szkolnych
- pełni funkcje opiekuńcze, np. pomaga młodszym w nauce
- przestrzega postanowień statutu

V. B. Działania skierowane do Rodziców

Działania w ZSO Nr 7 skierowane do rodziców mają im pomóc w trudnej sztuce wychowania dzieci i młodzieży. Mają przybliżyć rodzicom zasady i prawidłowości rządzące funkcjonowaniem rodziny zwłaszcza występujące w relacji rodzice – dzieci, dzieci – rodzice.

Zadania	Możliwe formy realizacji
1. Informowanie o: a) pracy szkoły i jej regulaminach b) funkcjonowaniu dziecka w szkole	1. Zapoznanie ze statutem, Programem Wychowawczym i informowanie o organizacji roku szkolnego, planach lekcji, działalności kół, terminach wywiadówek 2. Informowanie o wynikach w nauce i zachowaniu na spotkaniach z rodzicami 3. Pisma informujące o wynikach w nauce 4. Rozmowy telefoniczne z rodzicami 5. Wizyty w domu ucznia 6. Prezentacja prac i wyników młodzieży podczas zebrań rodziców
2. Włączanie rodziców do pracy szkoły (kształtowanie więzi i wspólnej odpowiedzial. za wychowanków)	1. Pozyskiwanie zgody rodziców na realizację programów szkolnych 2. Spotkania z wychowawcami (indywidualne i grupowe) 3. Rozpoznawanie oczekiwań rodziców (ankiety) 4. Korzystanie z pomocy rodziców 5. Pomoc rodziców przy organizacji imprez klasowych i szkolnych 6. Zapraszanie rodziców na imprezy szkolne i klasowe
3. Doskonalenie wiedzy i umiejętności z zakresu wychowania i profilaktyki	1. Spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym na temat adaptacji i pracy pedagoga 2. Spotkania z pracownikami instytucji działającymi na rzecz dzieci i rodziny 3. Udział na posiedzeniach rady pedagogicznej przedstawicieli RR 4. Spotkania z pracownikami Policji, Sądu, PP-P 5. Zajęcia, warsztaty zgodnie z zapotrzebowaniem 6. Wskazanie (służenie) literaturą pedagogiczno-psychologiczną 7. Indywidualne spotkania z wychowawcą, pedagogiem, psychologiem 8. Spotkania rodziców z dyrektorem szkoły

V. C. Działania skierowane do nauczycieli

Zadania	Możliwe formy realizacji
1. Stałe doskonalenie umiejętności wychowawczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznawanie przepisów określających pracę wychowawcą i profilaktyczną szkoły 2. Prezentowanie planów profilaktycznych podczas posiedzeń rad pedagogicznych 3. Przygotowanie i przeprowadzanie rad szkoleniowych dotyczących pracy z młodzieżą w ramach profilaktyki 4. Pomoc przy opracowaniach klasowych planów profilaktycznych 5. Pokazowe lekcje dotyczące profilaktyki 6. Udział wychowawcy w warsztatowych zajęciach prowadzonych w klasie 7. Wskazanie literatury pedagogiczno-psychologicznej 8. Przygotowanie „biblioteczki do zajęć profilaktycznych” – pracownicy biblioteki
2. Propagowanie kursów i szkoleń	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informowanie o kursach, szkoleniach w pokoju nauczycielskim 2. Informowanie o formach doskonalenia podczas rad pedagogicznych i szkoleniach z zakresu profilaktyki 3. Diagnozowanie potrzeb w zakresie doskonalenia 4. Mobilizacja do udziału w kursach 5. Promowanie nauczycieli doskonalących się w wychowaniu i profilaktyce 6. Zachęcanie do tworzenia własnych programów profilaktycznych
3. Spotkania RP z pracownikami instytucji działających na rzecz dzieci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z pracownikami: <ol style="list-style-type: none"> a) PP-P b) Sądu dla Nieletnich c) Policji d) Poradni Zdrowia Psychicznego
4. Wspieranie nauczycieli w pracy wychowawczo-profilaktycznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania wychowawców z pedagogiem i psychologiem szkolnym oraz rozwiązywanie problemów wychowawczych w klasach 2. Uwzględnianie problematyki profilaktyki w rozkładach materiałów – praca w zespołach przedmiotowych

VI. Działania pedagoga i psychologa szkolnego w ZSO Nr 7 z zakresu profilaktyki pierwszego stopnia

Klasa	Działania stałe możliwe do realizacji przez pedagoga i psychologa
Klasa I	<p>Prowadzi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc przy zamianie klasy 2. Spotkania na godzinach wychowawczych, informowanie o zadaniach pedagoga szkolnego 3. Godziny wychowawcze na temat praw ucznia, dziecka 4. Dzień wolny od uzależnień a) Konspekt na godzinę wychowawczą <p>Organizuje, koordynuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia integracyjne 2. Warsztaty antynarkotykowe 3. Spotkania z pielęgniarką – higiena okresu dojrzewania 4. Spotkania z przedstawicielem PP-P, 5. Spotkanie z rodzicami klas I na temat adaptacji uczniów w nowej szkole 6. Inne – wg potrzeb
Klasa II	<p>Organizuje, koordynuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Godziny wychowawcze na temat Praw Człowieka 2. Dzień wolny od uzależnień, 3. „Sąd nad narkotykami”, warsztaty 4. Spotkania z pielęgniarką o chorobach XXI w. 5. Warsztaty wg potrzeb
Klasa III	<p>Organizuje, koordynuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z pielęgniarką dyplomowaną – rak piersi 2. Spotkania z Policją na temat odpowiedzialności młodych ludzi 3. Warsztaty asertywności

Ponadto pedagog:

1. Udziela indywidualnej pomocy uczniom i rodzicom
2. Opiekuje się dyspenserami (osobami skierowanymi lub prowadzonymi przez PP-P)
  - a) informuje RP o dyspenserach,
  - b) prowadzi informację o sytuacji w szkole.
3. Wspiera wychowawcę w wizytach domowych.
4. Współuczestniczy w organizacji pomocy koleżeńskiej dla osób mających kłopoty z nauką.
5. Organizuje konkursy dotyczące promocji zdrowia.
6. Dokonuje monitoringu i ewaluacji programu profilaktycznego:
  - a) analiza opinii PP-P,
  - b) rozmowy z uczniami, rodzicami, wychowawcami,
  - c) informowanie RP i dyrekcji o sytuacji wychowawczej w szkole.
7. Przygotowuje i prowadzi rady szkoleniowe dotyczące spraw wychowawczych i profilaktycznych (tematyka wg potrzeb).

8. Promuje i wspiera uczniów słabo sytuowanych:
  - a) rozpoznanie,
  - b) prace w Szkolnej Komisji Pomocy Materialnej,
  - c) skierowanie na obiady itp.
9. Utrzymuje kontakt z instytucjami pracującymi z dziećmi, rodzinami m.in.:
  - a) PP-P,
  - b) Policja, Straż Miejska,
  - c) Sąd dla Nieletnich, Kuratorzy Sądowi,
  - d) MOPS.

VII. Zadania szkoły w zakresie profilaktyki drugiego stopnia (2°)

Profilaktyka drugiego stopnia to działania wczesnej interwencji mające na celu ujawnienie osób lub grup o najwyższym ryzyku dysfunkcjonalności oraz pomaganiu im w redukcji tego ryzyka.

To profesjonalna odpowiedź na konkretne trudności, zagrożenia i problemy.

Do grupy „wysokiego ryzyka” zaliczamy osoby, które:

1. żyją w złych warunkach ekonomicznych,
2. wychowywane są w rodzinach patologicznych,
3. doświadczyły przemocy fizycznej i psychicznej,
4. doświadczyły przez dłuższy czas bólu fizycznego (choroby, urazy) oraz u których pojawiły się w zachowaniu już takie objawy jak:
  - wagary,
  - zachowania agresywne, posługiwanie się wulgaryzmami,
  - porzucenie szkoły,
  - defekty w zakresie możliwości intelektualnych,
  - defekty w zakresie zdrowia somatycznego,
  - dysfunkcyjność w zakresie psychicznym,
  - podejmowały próby samobójcze,
  - utrzymują kontakty z rówieśnikami odurzającymi się lub z grupami, w których normą są zachowania dysfunkcyjne,
  - mają za sobą próby ze środkami odurzającymi.

W przypadku stwierdzenia zachowań nagannych (na podstawie rozmowy z wychowawcą, uczniem, wizyty domowej) pedagog, psycholog lub dyrektor szkoły podejmują działania zmierzające do zminimalizowania ich skutków, przewyciężania zachowań destrukcyjnych i obniżenia prawdopodobieństwa wystąpienia ich w przyszłości (tzw. profilaktyka objawowa)

Są to:

- a) działania interwencyjne (kierowanie do specjalistycznych poradni, lekarzy, na zajęcia grup terapeutycznych itp.)
- b) namowa – jest najłagodniejszą formą przymusu
- c) nakaz – jest poleceniem do bezwzględного wykonania
- d) zakaz – jest poleceniem czegoś zabraniającym
- e) kara statutowa – ma powstrzymać zachowanie sprzeczne z normami regulaminowymi i wpłynąć na poprawę postępowania ucznia naruszającego te normy
- f) przegrupowanie indywidualne i zbiorowe (chodzi o rozbitcie grupy nieformalnej np. zmiana klasy, szkoły)

W ramach wczesnej interwencji bezpośrednio działania prowadzi:

- ✓ pedagog lub psycholog szkolny (indywidualne rozmowy, współpraca z rodziną, z wychowawcą klasy, kierowanie do specjalistycznych poradni)
- ✓ grupa rówieśnicza (pomoc w nauce, wsparcie itp.)
- ✓ profesjonaliści (pracownicy instytucji działających na rzecz dzieci i rodziny)
  - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3,
  - Poradnia Zdrowia Psychicznego,
  - Sąd dla Nieletnich,
  - Zespół ds. Nieletnich i Patologii KMP w Radomiu.

VIII. Zadania szkoły w zakresie rozwijania czynników chroniących

W Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 7 szczególny nacisk kładzie się na wcześniejsze zapobieganie czynnikom destrukcyjnym w myśl hasła „Lepiej i łatwiej oraz taniej zapobiegać niż leczyć”, dlatego bardzo duży nacisk kładzie się na rozwijanie czynników chroniących.

Należą do nich:

1. Silna więź rodzinna
2. Zainteresowanie nauką szkolną (nakreślenie celów życiowych, zajęcie czasu wolnego, odciążenie od uzależnień)
3. Praktyki religijne (wskazanie sensu życia, właściwych zachowań, dbałości o siebie, kolegów)
4. Wiara w wartości społeczne, normy i prawo (wskazanie wartości życia społecznego, stosowanie i przestrzeganie prawa i norm społecznych)
5. Przynależność do konstruktywnych grup rówieśniczych (wskazanie właściwych sposobów spędzania czasu wolnego, właściwe dobieranie kolegów, praca na rzecz innych)
6. Pomoc materialna (zapobieganie problemom ekonomicznym, biedzie)
7. Pomoc w nauce (likwidacja źródeł stresu)

Zadania	Możliwe formy realizacji
1. Rozwijanie silnej więzi rodzinnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja wspólnych spotkań rodziców i uczniów 2. Włączanie rodziców do organizacji biwaków, wycieczek, prac na rzecz szkoły 3. Organizowanie godzin wychowawczych, prowadzących przez ekspertów, fachowców spośród rodziców 4. Godziny na temat roli społecznej dziecka, członka rodziny 5. Warsztaty dotyczące odpowiedzialności rodzicielskiej 6. Organizowanie spotkań z okazji Dnia Matki 7. Organizowanie spotkań z osobami starszymi 8. Współpraca z Domem Samotnej Matki, z Domem Spokojnej Starości 9. Stosowanie listów pochwalnych dla Rodziców za pomoc szkole, wychowanie dziecka o szczególnych osiągnięciach
2. Rozwijanie zainteresowań nauką i szkołą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z absolwentami szkoły, studentami 2. Spotkania z olimpijczykami, zwycięzcami konkursów 3. Działalność kół przedmiotowych i kół zainteresowań 4. Ekspozowanie uczniów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce, w olimpiadach 5. Organizacja spotkań z ciekawymi ludźmi na godzinach wychowaw. 6. Spotkania w Biurze Pracy na temat sytuacji na rynku pracy 7. Oceny celujące dla uczniów biorących udział w olimpiadach i konkursach
3. Praktyki religijne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczne prowadzenie lekcji religii, etyki w szkole 2. Respektowanie zaświadczeń o nauce religii poza szkołą 3. Udział nauczycieli – katechetów w radach szkoleniowych

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Wycieczki i pielgrzymki do miejsc kultu religijnego 5. Organizacja Jasełek, spotkań wigilijnych 6. Organizacja konkursów wiedzy religijnej i pieśni religijnej 7. Uwzględnienie w tematyce lekcji religii zasad profilaktyki, sensu życia, celów życiowych itp. 8. Spotkania z osobami, którym udało się wyjść z sekt religijnych
<ol style="list-style-type: none"> 4. Kształtowanie wiary w wartości społeczne, normy, prawo 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów ze Statutem, regulaminem i włączanie przedstawicieli SU do ich opracowania 2. Dyskusje na godzinach wychowawczych o znaczeniu regulaminów i statutów 3. Godziny wychowawcze o prawach dziecka, ucznia, człowieka 4. Spotkania z pracownikami „Sądu dla Nieletnich, Policji, PPP 5. Warsztaty dotyczące odpowiedzialności, wartości, celów życiowych, poprawy komunikacji 6. Włączanie uczniów do samooceny w ramach ocen z zachowania 7. Nagradzanie pracy na rzecz innych, szkoły
<ol style="list-style-type: none"> 5. Zachęcanie do przynależności do konstruktywnych grup rówieśniczych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spotkania z przedstawicielami SU w klasach I 4. Działalność i wybory do SU 5. Praca w wolontariacie 6. Nagradzanie osób pracujących społecznie poprzez informowanie o ich pracy na stronie internetowej itp. 7. Zachęcanie do pracy w szkolnej gazecie 8. Organizowanie warsztatów teatralnych 9. Stała współpraca z Młodzieżowym Domem Kultury, Biblioteką itp. 10. Propagowanie zajęć sportowych, alternatywnych
<ol style="list-style-type: none"> 6. Zapobieganie niedostatkom ekonomicznym 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypożyczanie podręczników z biblioteki 2. Pomoc jednorazowa pieniężna, zakup obiadów, 3. Kierowanie do MOPS 4. Dyskretne zbiórki odzieży
<ol style="list-style-type: none"> 7. Zapobieganie problemom w nauce 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zajęcia wyrównawcze 2. Pomoc wewnątrzklasowa 1. Pomoc koleżeńska wewnątrzszkolna 2. Indywidualne konsultacje z nauczycielem

IX. Obowiązki osób odpowiedzialnych za realizację programu profilaktycznego w ZSO Nr 7

Obowiązki dyrektora:

1. Zna przyczyny i sygnały ostrzegawcze sięgania po środki uzależniające przez uczniów
2. Pozyskuje Radę Rodziców do realizacji programu profilaktycznego
3. Dąży do integracji grona pedagogicznego, Rady Rodziców, SU i ich współpracy w procesie profilaktyki
4. Zna osoby i instytucje (z adresami i telefonami) pracującymi na rzecz dzieci i rodziny
5. Planuje rady szkoleniowe z zakresu profilaktyki
6. Analizuje możliwości szkoły w dziedzinie realizacji programu
7. Ustala zasady postępowania w przypadku występowania problemów uzależnienia i nieprzestrzegania statutu (współpraca z gronem pedagogicznym, pedagogiem, specjalistami spoza szkoły)
8. Kontroluje realizację programu profilaktyki w szkole i dba o właściwy podział obowiązków w jego ramach oraz o systematyczne dokumentowanie jego realizacji (wpis w dziennikach wychowawcy, pedagoga)
9. Zna przepisy prawne dotyczące działalności profilaktyki szkoły
10. Podejmuje ostateczną decyzję wobec uczniów, którzy posiadają, rozprawdzają, odurzają się środkami uzależniającymi lub nie przestrzegają statutu szkoły
11. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom
12. Aprobuje alternatywne form spędzania czasu wolnego i mobilizuje nauczycieli i uczniów
13. Dąży do stworzenia wokół szkoły stref wolnych od środków uzależniających poprzez:
  - a) wprowadzenie całkowitego zakazu posiadania narkotyków w szkole i wokół niej oraz ich używania
  - b) wprowadzenie całkowitego zakazu palenia papierosów w szkole i wokół niej
  - c) zabezpieczenie szkoły tak, aby osoby obce nie mogły wchodzić do szkoły (dyżury nauczycieli i pracowników – wejście do szkoły)
14. Promuje nauczycieli doskonalących się w zakresie wychowania i profilaktyki
15. Sprzyja pozytywnym relacjom nauczyciel - uczeń, między uczniami oraz nauczyciel - rodzic
16. Wspiera finansowo działania profilaktyczne na miarę możliwości szkoły

Obowiązki pedagoga szkolnego

1. Wspólnie z Zespołem Wychowawczym przygotowuje i opracowuje program profilaktyczny szkoły. Dbą o jego ewaluację.
2. Wspólnie z wychowawcami klas prowadzi diagnozę zagrożeń młodzieży w środowisku szkolnym i poza nim.

3. Informuje Radę Pedagogiczną o sytuacji wychowawczej w szkole i zagrożeniach oraz o problemach młodzieży.
4. Prowadzi szkolenia Rady Pedagogicznej na temat uzależnień, profilaktyki, zagrożeń, itp.
5. Wspólnie z wychowawcami klas prowadzi pedagogizację rodziców dotyczącą adaptacji klas I, profilaktyki uzależnień, komunikacji.
6. Zaprasza ekspertów spoza szkoły na zajęcia, spotkania i warsztaty.
7. Wspólnie z psychologiem organizuje „Dzień Wolny od Uzależnień” jako podsumowanie rocznej pracy profilaktycznej.
8. Dbą o promocję zdrowego życia, alternatywne formy spędzania czasu wolnego (wolontariat, gazetki, konkursy).
9. Nie lekceważy sygnałów o potrzebie pomocy uczniom.
10. Dbą o strefę wolną od uzależnień wokół szkoły poprzez:
  - a) współpracę ze Strażą Miejską w zakresie monitorowania terenu wokół szkoły
11. Współpracuje z instytucjami pracującymi na rzecz rodziny i dzieci, tj.
  - a) PP-P, Policją, SRiN,
  - b) Monarem,
12. Rozpoznaje potrzeby ekonomiczne uczniów i pracuje w Komisji Pomocy Materialnej.
13. Propaguje treści i programy profilaktyczne.
14. Jest liderem w zakresie profilaktyki w szkole.
15. Systematycznie doskonalą się w zakresie wychowania i profilaktyki oraz pomocy Uczniom.
16. Współpracuje z rodzicami poprzez:
  - a) indywidualne spotkania i porady,
  - b) zajęcia pedagogizacji rodziców,
  - c) informowanie o możliwościach uzyskania pomocy specjalistycznej.

Obowiązki nauczycieli (w tym nauczycieli wychowawców)

1. Poszerzają wiedzę na temat środków uzależniających, zagrożeń młodzieży, zasad komunikacji i rozwiązywania problemów (zdobywają kompetencje w zakresie profilaktyki).
2. Znają bardzo dobrze plan profilaktyki szkoły i uwzględniają go w swoich przedmiotach, planach wychowawcy klasy.
3. Zapoznają uczniów klasy i rodziców z zamierzeniami profilaktycznymi na dany rok.
4. Uczestniczą w radach szkoleniowych dotyczących zagrożeń młodzieży.
5. Wprowadzają w życie programy profilaktyczne dla uczniów i rodziców.
6. Uważnie obserwują swoich uczniów i reagują na pierwsze niepokojące objawy.
7. Znają środowisko rodzinne uczniów.
8. Utrzymują stały kontakt z rodzicami, pedagogiem i informują ich o wynikach w nauce i sytuacji wychowawczej (palenie, picie, agresywne zachowanie, wagary, oceny niedostateczne).
9. Prowadzą „pedagogizację” rodziców i „wciągają ich” do realizacji programu profilaktycznego.

10. Nie są „pobłażliwi”, ale zachowują dyskrecję co ułatwia uczniowi funkcjonowanie w szkole.
11. Działają zgodnie z Kodeksem Praw Ucznia, z Konwencją o Prawach Dziecka.
12. Współpracują z pedagogiem i psychologiem szkolnym.
13. Dostarczają wzorców konstruktywnego stylu życia.
14. Pozyskują uczniów i rodziców do uczestnictwa w działaniach profilaktycznych.
15. Utrzymują osobowe relacje z uczniami (poprzez konsultacje, indywidualne rozmowy, organizację pomocy koleżeńskiej w nauce).
16. Są dyskretni, ale i ostrożni.

Obowiązki rodziców

1. Uczestniczą we wszystkich spotkaniach organizowanych przez szkołę.
2. Reagują na każde wezwanie do szkoły.
3. Znają program wychowawczy i profilaktyki szkoły i wyrażają o nim swoje opinie.
4. Zdobywają wiedzę na temat potrzeb dzieci, zagrożeń wieku dojrzewania i sposobów przeciwdziałania im.
5. Dostarczają wzorów konstruktywnego stylu życia dzieciom.
6. Uczestniczą w pedagogizacji i programach profilaktycznych skierowanych do rodziców.
7. Włączają się aktywnie w życie klasy poprzez:
  - a) udział w realizacji godzin wychowawczych,
  - b) udział w imprezach kulturalnych i wycieczkach klasowych,
  - c) organizację biwaków klasowych,
  - d) pomoc wychowawcy w prowadzeniu klasy.
8. Zdobywają rzetelną wiedzę na temat środków odurzających, potrafią rozpoznać sygnały ostrzegawcze.
9. Dbają o dobry kontrakt z dzieckiem

Skróty zastosowane w programie:

1. PP-P – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
2. SRiN – Sąd Rodzinny i Nieletnich,
3. TPD – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
4. Monar – Stowarzyszenie MONAR działające w obrębie przeciwdziałania narkomanii,
5. SU – Samorząd Uczniowski,
6. MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
7. RP – Rada Pedagogiczna,
8. RR – Rada Rodziców,
9. OHP – Ochotnicze Hufce Pracy,
10. CKKZ – Centrum Kształcenia Kariery Zawodowej,
11. KMP – Komenda Miejska Policji,
12. ZSO Nr 7 – Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 7 w skład którego wchodzi PG Nr 1

X. Formy współpracy z rodzicami w rozwiązywaniu problemów młodzieży

Szkoła współpracuje z rodzicami w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych

Formy tej współpracy w ZSO Nr 7 to:

1. Zbiorowe formy współpracy

- a) Spotkania robocze – tzw. wywiadówki (dotyczą osiągnięć szkolnych w nauce zachowaniu, rozwiązują problemy uczniów)
- b) Spotkania z ekspertem (pedagogiem, rodzicem, pracownikiem PPP, policji)
- c) Spotkania poświęcone pedagogizacji rodziców (dotyczą problemów wychowania i profilaktyki)

2. Indywidualne formy współpracy (stanowią uzupełnienie i wzbogacają kontakty zbiorowe)

- a) Konsultacje pedagogiczne rodziców z wychowawcą, nauczycielem przedmiotu, pedagogiem, dyrekcją
- b) Wizyty domowe
- c) Korespondencje (za pomocą dzienniczka ucznia, listów i pism informujących)
- d) Rozmowy telefoniczne

XI. Instytucje wspierające szkołę w działaniach profilaktycznych

Nazwa instytucji	telefon	Formy współpracy
1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3 Ul. Główna	048-331-45-10	a) terapia indywidualna b) terapia rodzinna c) poradnictwo d) grupy wsparcia e) konsultacje logopedyczne i psychologiczne
3. Policyjny Telefon Zaufania KMP Radom, ul. 11 Listopada	048-345-26-26	a) przekazywanie i uzyskiwanie informacji na temat odpowiedzialności młodzieży, postępowań policji b) zgłaszanie przestępstw
4. Komisariat dla dzielnicy naszej szkoły Radom, ul. Bat. Chłopskich	048-345-30-53	a) monitoring terenu wokół szkoły b) spotkania z Radą Pedagogiczną i uczniami c) profilaktyka uzależnień
5. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci ul. Malczewskiego Centrum Interwencji Kryzysowej	048-362-27-45	a) praca na rzecz dzieci b) wspieranie rodziny w zadaniach wychowawczych
6. Przychodnia Zdrowia Psychicznego Ul. Okulickiego 9	048-331-19-19	a) rozwiązywanie problemów dotyczących zdrowia psychicznego, np. stres, anoreksja, bulimia, uzależnienie
7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Ul. Limanowskiego 134 Rejon Nr 8 ul. Klonowica	048- 360-87-01 048-360-86-92	a) wspieranie rodziny w rozwiązywaniu problemów wychowawczych b) adopcje c) pomoc materialna rodzinom
8. Punkt Konsultacyjny MONAR ul. Struga 57A	048-364-76-00	a) poradnictwo b) konsultacje w zakresie uzależnień
9. Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Narutowicza 1	048-362-18-58	a) działania profilaktyczne b) wnioski na leczenie odwykowe
9. Policyjna Izba Dziecka Ul. 11 Listopada	048-345-24-25	a) działania prewencyjne b) konsultacje dla młodzieży, pogadanki
10. Zespół ds. Nieletnich i Patologii KMP Ul. 11 Listopada	048-345-22-80	a) działania prewencyjne, b) działania interwencyjne c) pogadanki dla młodzieży
11. Straż Miejska Ul. Moniuszki	048-36-20-499	j.w.

XII. Ewaluacja programu

Cel ewaluacji :

- analiza stopnia realizacji programu,
- rozwój wiedzy o programie,
- rozwiązywanie problemów powstających w czasie realizacji.

Ocenie podlegają 4 elementy programu:

1. zasoby, jakie są używane w trakcie realizacji (realizatorzy, nakłady finansowe, pomoc, materiały itp.),
2. zastosowane strategie oddziaływań profilaktycznych (informacyjna, ewolucyjna, alternatywna, wczesnej interwencji itp.),
3. osiągnięte wyniki bezpośrednie obejmujące widoczne zmiany przede wszystkim w strefie osobowości i zachowania,
4. osiągnięte wyniki „odroczone”, czyli zmiany obserwowane w funkcjonowaniu psychospołecznym uczestników co najmniej w rok po zrealizowaniu programu.

Program profilaktyczny w ZSO Nr 7 w Radomiu przygotowano na cykl kształcenia.

Ewaluację prowadzą osoby, które go tworzyły i realizowały.

Ewaluacja dzieli się na:

- a) kształcącą - skupiającą się na poprawie i wzmocnieniu programu nie tylko w fazie początkowej, ale w każdym momencie jego realizacji. Ma ona odpowiedzieć na pytania czy należy dokonać bieżących korekt określonych części programu? Informacji dostarczają tu obserwacje, ankiety, wywiady, rozmowy indywidualne.
- b) podsumowującą - prowadzona jest przez wyznaczone przez dyrektora grupy osób tworzących zespół. Przygotowuje on:
  - obszary, które podlegać będą ewaluacji,
  - narzędzia gromadzenia poszczególnych informacji,
  - analizę zebranych informacji,
  - ustala kierunki dalszego działania,
  - informuje o wynikach ewaluacji

Ewaluacja podsumowująca ma dać odpowiedź na pytania:

- czy program powinien być kontynuowany?
- czy jest efektywny, wartościowy, czy pozwolił osiągnąć wyniki zgodne z oczekiwaniami?
- czy schemat programu był wszechstronny?
- czy nauczyciele potrafili wykorzystać zgromadzone w nim materiały?
- czy działania były jednoznaczne i właściwie dobrane, itp. ?

O wynikach ewaluacji zostaną poinformowani wszyscy pracownicy szkoły, rodzice i uczniowie.

Program profilaktyczny zatwierdzono na posiedzeniu Rady Pedagogicznej w dniu 15.09.2011r .